

УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Опираючись на попередні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, у статті з'ясовуємо зміст поняття «управлінський аналіз». Системно та всебічно подаємо компоненти комплексного управлінського аналізу. Висвітлюємо концептуальні засади управлінського аналізу як складової управлінського обліково-аналітичного комплексу та інформаційного забезпечення прийняття оперативних, тактичних та стратегічних управлінських рішень. Акцентуємо увагу на особливостях організаційно-методичних аспектів управлінського аналізу з врахуванням специфіки фінансово-господарської діяльності сільськогосподарських та агропромислових підприємств. За результатами проведених досліджень окреслено напрямки поглиблення подальших досліджень щодо побудови ефективної системи управлінського аналізу на сільськогосподарських підприємствах, як інформаційного забезпечення обґрунтування оптимальних управлінських рішень на стратегічну перспективу.

Ключові слова: аналіз, економічний аналіз, управлінський аналіз, управління, управлінський обліково-аналітичний комплекс, інформаційне забезпечення, особливості сільськогосподарської галузі, агропромисловий комплекс.

С. В. Рылеев, к.э.н., доцент,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
г. Черновцы

УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АНАЛИЗ В УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОМ КОМПЛЕКСЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

В статье в результате обобщения походов отечественных и зарубежных исследователей раскрыта сущность понятия «управленческий анализ». Автором на основе системного подхода всесторонне раскрыто содержательные компоненты комплексного управленческого анализа. Особое внимание уделено освещению концептуальных засад управленческого анализа как составляющей управленческого учетно-аналитического комплекса и информационного обеспечения принятия оперативных, тактических и стратегических управленческих решений. Освещены особенности организационно-методических аспектов управленческого анализа с учетом специфики финансово-хозяйственной деятельности сельскохозяйственных и агропромышленных предприятий. По результатам проведенных исследований очерчены направления углубления дальнейших исследований по построению эффективной системы управленческого анализа на сельскохозяйственных предприятиях, как информационного обеспечения обоснования оптимальных управленческих решений на стратегическую перспективу.

Ключевые слова: анализ, экономический анализ, управленческий анализ, управление, управленческий учетно-аналитический комплекс,

информационное обеспечение, особенности сельскохозяйственной отрасли, агропромышленный комплекс.

Постановка проблеми. Розвиток ринкових відносин, вступ України до Світової організації торгівлі, підписання економічної частини Угоди з ЄС, обмеженість ресурсів та зростання конкурентної боротьби вимагають від підприємств, насамперед сільськогосподарських та агропромислових, ефективних форм господарювання, управління виробництвом та реалізацією продукції, активізації ініціативи та підприємництва в системі забезпечення продовольчої безпеки країни. Важливу роль у реалізації окреслених завдань відіграє управлінський аналіз як складова економічного аналізу діяльності підприємств, результати якого дозволяють обґрунтувати ефективні управлінські рішення, включаючи стратегічне управління суб'єктами господарювання.

Для організації ефективної системи управлінського аналізу на рівні суб'єктів господарювання необхідна солідна теоретична та практична база. Проте на сьогодні концепція управлінського аналізу, що містить теорію, методологію та організацію з використанням сучасних методів і моделей, відсутня. Не існує єдиної точки зору щодо складу, змісту компонентів та інструментів управлінського аналізу, не розроблена система інформаційного забезпечення управлінського аналізу в умовах функціонування сучасних комп'ютерних технологій, не визначене його місце у системі економічного аналізу. Практично особливості управлінського аналізу, в яких відображається специфіка видів діяльності, носять розрізнений характер у силу конфіденційності інформації та, як правило, підприємствами не розголошуються [8, с. 46-47].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітленню сутності управлінського аналізу як окремого напрямку аналітичних досліджень та складової економічного аналізу, його місця в управлінському обліково-аналітичному комплексі та ролі в інформаційному забезпеченні прийняття обґрунтованих управлінських рішень присвячені праці М. Є. Беляєвої [1], С. А. Бороненкової [2], М. А. Вахрушеної [4], О. М. Волкової [5], О. М. Гайдаєнко, Н. С. Шевчук [7], Н. О. Казакової [9], М. П. Любушина [12], Е. А. Маркар'яна, С. Е. Маркар'ян, Г. П. Герасименко [13], Н. О. Нікіфорової, В. М. Тафінцевої [14], Л. В. Попової, Т. О. Головіної, І. О. Маслової [16], Ф. Б. Ріполь-Сарагосі [18] та ін. Особливостям організації та методики управлінського аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств присвячені праці Р. Ф. Бруханського [3], В. В. Волошиної-Сідей [6], Н. А. Єрмакової [8], Н. В. Козлюк [10], В. О. Кундіуса [11], Л. О. Пошелюк

[17] та ін. Водночас, дослідження показали відсутність у вітчизняній теорії єдиного підходу щодо трактування поняття «управлінський аналіз», визначення його змісту та місця в управлінському обліково-аналітичному комплексі сільськогосподарських підприємств.

Мета статті полягає в обґрунтуванні змістового наповнення поняття «управлінський аналіз», визначення його ролі та місця у системі інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень з врахуванням особливостей діяльності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. Прибутковість функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової економіки багато у чому визначена ефективністю виробництва на основі інноваційних технологій. У цьому процесі особливу роль відіграє управлінський аналіз, за допомогою якого розробляються стратегія та політика підприємства, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, визначаються резерви підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, оцінюються можливості підприємства тощо.

Таблиця 1

Трактування поняття «управлінський аналіз» різними дослідниками

№ з/п	Автор (и) та джерело	Управлінський аналіз – це ...
1	2	3
1.	Беляєва М. Є. [1, с. 28]	напрямок економічного аналізу, що орієнтований на внутрішнє споживання, базується на оперативній релевантній інформації, носить конфіденційний характер та має перспективне спрямування
2.	Бороненкова С. А. [2, с. 9]	внутрішній аналіз, що орієнтований на досягнення мети керівника, спрямований на кінцевий результат лише у межах своїх об'єктів рішень; супроводжує управлінський облік, базується на його інформації, забезпечуючи прийняття управлінських рішень
3	Вахрушина М. А. [4, с. 29]	розділ економічного аналізу та частина управлінського обліку, основною складовою яких є дослідження попередньої, поточної, а головне, – майбутньої діяльності сегментів бізнесу, засноване на прогнозуванні їхніх доходів, витрат та фінансових результатів при виборі сегментів тієї чи іншої тактики
4	Волошина-Сідей В. В. [6, с. 26]	внутрішній економічний аналіз, націлений на оцінку як минулих, так і майбутніх результатів господарювання структурних підрозділів організації
5.	Гайдаєнко О. М., Шевчук Н. С. [7, с. 8]	комплексний аналіз внутрішніх ресурсів і зовнішніх можливостей підприємства, спрямований на оцінку поточного стану бізнесу, його сильних і слабких сторін, виявлення стратегічних проблем

Продовження табл. 1

1	2	3
6.	Козлюк Н. В. [10, с. 68]	елемент обліково-аналітичного забезпечення, що являє собою комплексне або тематичне дослідження фінансово-господарської діяльності з метою прийняття керівництвом оптимальних рішень в управлінні підприємством
7.	Кундіус В. О. [11, с. 10]	сегмент комплексного економічного аналізу бізнесу та бізнес-процесів в умовах ринкової економіки, що забезпечує системне дослідження, прогнозування результатів діяльності при виборі стратегії та тактики господарювання
8.	Любушин М. П. [12, с. 256]	складова частина управлінського обліку, тобто інформаційно-аналітичного забезпечення керівництва підприємством
9.	Маркар'ян Е. А., Маркар'ян С. Е., Герасименко Г. П. [13, с. 6]	інструмент контролю та управління діяльністю комерційною організацією
10.	Нікіфорова Н. О., Тадінцева В. М. [14, с. 10]	частина економічного аналізу, що представляє собою систему спеціальних знань, пов'язану з дослідженням ресурсів підприємства в ув'язці з його можливостями, що складаються під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників, для підвищення ефективності фінансових результатів і розвитку тактичного і стратегічного управління
11.	Попова Л. В., Головіна Т. О., Маслова І. О. [16, с. 9]	контролінг, який включає у себе встановлення мети підприємства, поточний збір інформації для прийняття управлінських рішень, здійснення контролю відхилень фактичних показників діяльності від планових, а також підготовку рекомендацій для прийняття управлінських рішень
12.	Ріполь-Сарагосі Ф. Б. [18, с. 20]	аналіз, що охоплює всі види облікової інформації, яка накопичується та обробляється для внутрішнього використання керівництвом з метою прийняття управлінських рішень

Аналізуючи дані табл. 1 та праці вітчизняних й зарубіжних дослідників можна виділити наступні основні підходи щодо змісту управлінського аналізу.

1. Управлінський аналіз є підфункцією управління (Л. В. Брянцева, Г. П. Герасименко, Т. О. Головіна, Е. А. Маркар'ян, С. Е. Маркар'ян, І. О. Маслова, Л. В. Попова, Г. М. Полозова та ін.). При цьому облік та аналіз розглядаються як складові елементи контролю, який, у свою чергу, є функцією управління. У завдання аналізу, як підфункції управління, входить підготовка інформації, необхідної для обґрунтування управлінських рішень. На наш погляд, сутність управлінського аналізу не обмежується лише контрольною функцією управління. В процесі здійснення управлінського аналізу реалізуються не тільки оціночна, контрольна та діагностична функції управління, а й пошукова та консультативна. Це означає, що крім констатації фактів та оцінки

діяльності економічних суб'єктів у процесі аналізу виявляються причинно-наслідкові залежності між окремими явищами та процесами, з'ясування яких дає змогу скорегувати окремі бізнес-процеси, тобто слугує інформаційним базисом прийняття управлінських рішень в операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності [15, с. 108].

2. Управлінський аналіз – це вид економічного аналізу (М. А. Болюх, Г. Т. Гіляровська, Є. В. Мних, Н. О. Нікіфорова, П. Я. Попович, Г. В. Савицька, В. П. Суйц, М. Г. Чумаченко, А. Д. Шеремет та ін.). Виокремлення управлінського аналізу із власне економічного відбулося у результаті зростання значущості функцій управління, розширення виробництва, розвитку конкурентного ринку, централізації капіталу, необхідності збереження комерційної таємниці, поділу бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський [1, с. 24]. Переважно поділ економічного аналізу на фінансовий та економічний обґрунтовується їх інформаційною базою. Результати фінансового аналізу переважно орієнтовані на зовнішніх користувачів та є відносно обмеженими, оскільки основною інформаційною базою аналітиків виступає бухгалтерська фінансова звітність, яка носить регламентований, публічний та ретроспективний характер. Управлінський аналіз компенсує обмеження фінансового та дозволяє розробляти і впроваджувати менеджерами та спеціалістами підприємства обґрунтовані рішення. В основі виокремлення фінансового та управлінського аналізів лежать практично всі елементи організаційно-інформаційної моделі економічного аналізу.

3. Управлінський аналіз – це складова управлінського обліку (С. А. Бороненкова, М. П. Любушин, Ф. Б. Ріполь-Сарагосі). Управлінський аналіз супроводжує управлінський облік, базується на його інформації, забезпечуючи прийняття управлінських рішень [2, с. 7]. На нашу думку, даний підхід є найменш обґрунтованим. У класичному розумінні управлінський облік – це система збору та обробки інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Управлінський аналіз не лише є інструментом обробки даної інформації, але й визначає її склад, мету формування, форму надання кінцевому споживачу. Саме спрямованість аналізу на конкретні економічні рішення визначає облік управлінським, оскільки забезпечує релевантні аналітичні характеристики даних, що збираються та накопичуються [1, с. 26-27].

4. Управлінський аналіз – це поєднання різних комбінацій щодо попередніх трьох підходів. О. М. Волкова виділяє його у спеціальний розділ економічної науки та практики. Управлінський аналіз лежить на стику декількох економічних наук та управління, таким чином може

розглядатися як особлива галузь економічної науки та як одна з функцій практики управління організацією, метою якої є обробка та надання інформації у систему прийняття управлінських рішень в організації [5, с. 12]. М. А. Вахрушина розглядає управлінський аналіз як розділ економічного аналізу та складову частину управлінського обліку [4, с. 21].

Рис. 1. Характеристика та концептуальні засади управлінського аналізу*

*Джерело: [1, с. 22-30; 3, с. 301-303; 5, с. 11-13; 11, с. 9-12; 17, с. 29-34].

Систематизуючи розглянуті підходи, можна стверджувати, що управлінський аналіз є частиною економічного аналізу, орієнтований на внутрішніх споживачів, характеризується своєю конфіденційністю, компенсує обмеження фінансового аналізу, призначений для оцінки поточних та майбутніх результатів господарювання підприємства та його структурних

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ

підрозділів у системі прийняття та контролю за реалізацією обґрунтованих оперативних, тактичних та стратегічних управлінських рішень (рис. 1).

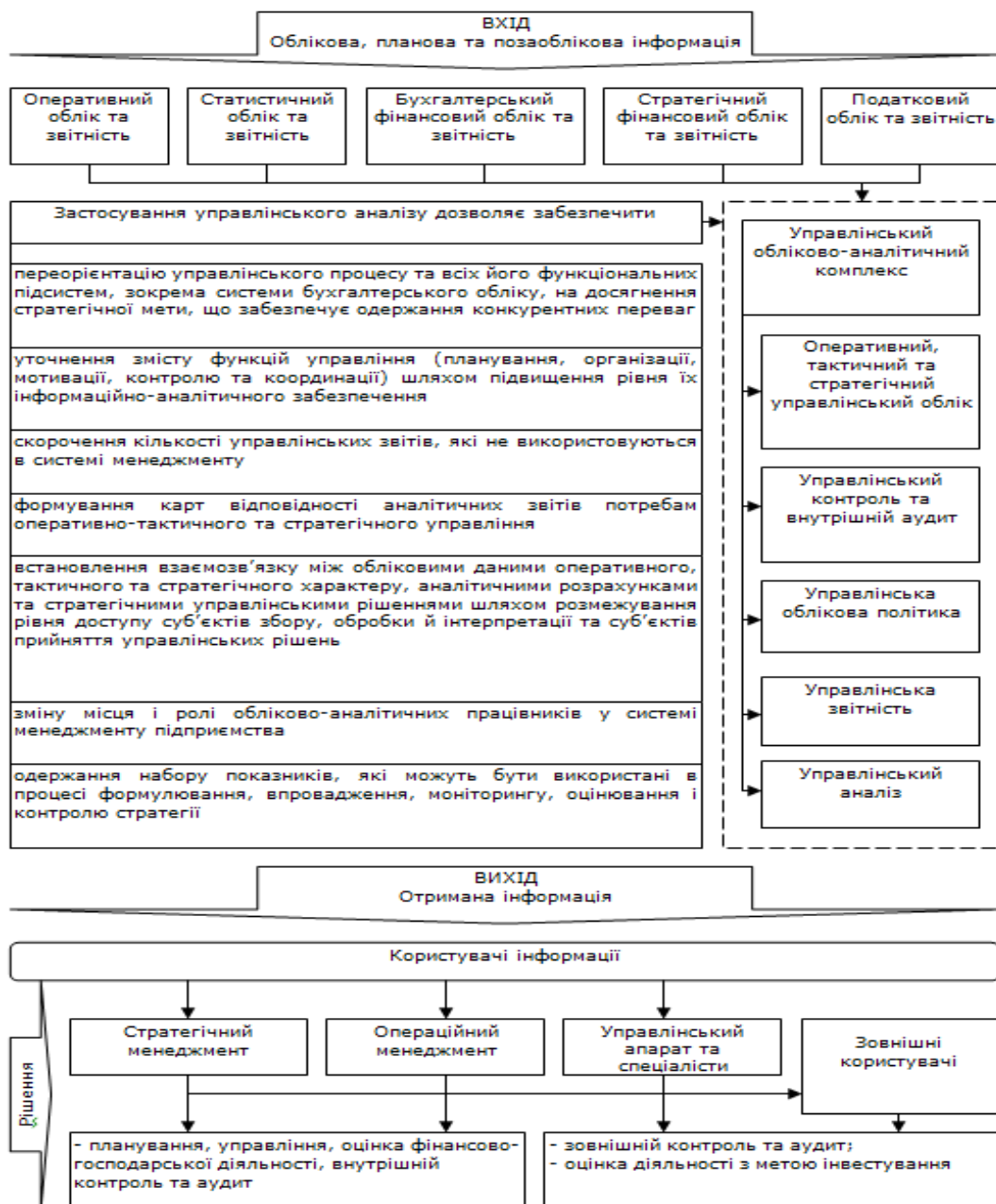

Рис. 2. Управлінський аналіз у системі управлінського обліково-аналітичного комплексу підприємства

На думку Н. В. Козлюк, в обліково-аналітичному комплексі сільськогосподарських підприємств, що забезпечує систему управління виробництвом необхідними інформаційними даними, головні функції виконує управлінський аналіз, що сприяє виявленню резервів збільшення виробництва продукції [10, с. 131]. Отже, управлінський аналіз є складовою частиною управлінського обліково-аналітичного комплексу сучасного сільськогосподарського підприємства (рис. 2).

Управлінський аналіз у системі управлінського обліково-аналітичного комплексу виконує роль своєчасного інформаційного менеджменту підприємства з метою контролю за раціональним використанням матеріально-фінансових ресурсів підприємства. Управління підприємством – це безперервний процес, у зв'язку з цим управлінський аналіз можна оцінити як елемент зворотного зв'язку між керованою і керуючою системами, який безпосередньо впливає на прийняття управлінських рішень. Інформаційною базою управлінського аналізу виступають облікові та позаоблікові дані щодо фінансово-господарської діяльності підприємства. Ефективність управлінського аналізу можна визначити за ступенем реагування на можливі фінансові, ресурсні, кадрові та інші ризики. З точки зору системного підходу управлінський аналіз в управлінському обліково-аналітичному комплексі розглядається не як окремий елемент з аналітичними функціями, а як складне багатоелементне утворення, яке підтримує облікові системи підприємства та складається з оперативного, тактичного та стратегічного аналізу.

Проводиться управлінський аналіз з врахуванням галузевої специфіки діяльності аналізованого підприємства. Як зазначає Н. О. Казакова, управлінський аналіз у сільському господарстві за своїм змістом та завданнями багато у чому аналогічний аналізу в інших галузях. Проте методика має деякі відмінності, які, насамперед, обумовлені специфічними особливостями даної галузі виробництва [9, с. 219-220].

На рис. 3 наведено основні особливості організаційно-інформаційної моделі управлінського аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств. Особливістю інформаційного забезпечення управлінського аналізу сільськогосподарських підприємств, на відміну від інших галузей національної економіки, виступає наявність великої кількості спеціалізованої статистичної звітності, яка є джерелом даних для проведення макро-, територіального та галузевого аналізів.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Управлінський аналіз пронизує весь процес управління, він передує рішенням та діям, обґрунтовує та контролює їх реалізацію, аргументує заходи щодо

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ

<p>Результати господарської діяльності багато у чому залежать від природно-кліматичних умов. Для об'єктивної оцінки результатів показники поточного року повинні бути співставлені з середніми значеннями за попередні 3-5 років</p>
<p>Сезонність виробництва. У зв'язку з цим протягом року нерівномірно використовуються трудові ресурси, техніка, матеріали, неритмічно реалізується продукція. Дану особливість слід враховувати при аналізі господарської діяльності, зокрема таких показників, як використання основних засобів, матеріальних, земельних, трудових та фінансових ресурсів</p>
<p>Тривалий виробничий процес, що не співпадає із звітним періодом. Багато показників можна розрахувати лише у кінці року. У зв'язку з цим найбільш повний аналіз у рослинництві можна зробити лише за результатами року. Протягом року аналізується виконання плану агротехнічних заходів у розрізі періодів с/г робіт</p>
<p>С/г виробництво має справу із живими організмами. Тому на рівень його розвитку здійснюють вплив не лише економічні, але й біологічні, хімічні та фізичні закони, що ускладнює вимірювання впливу факторів на результати господарювання, у той час як дія даних законів має виняткове значення при аналізі господарської діяльності</p>
<p>Основним засобом виробництва у с/г є земля, природні особливості якої пов'язані з кліматичними умовами. На відміну від інших видів діяльності, де відома економічна ефективність та виробнича потужність, продуктивність землі не піддається чіткому обліку та під впливом різних факторів змінює природний та економічний характер. При цьому земля, як головний засіб виробництва, не лише не зношується, але й навпаки покращується, якщо її правильно використовувати</p>
<p>С/г відрізняється від інших сфер виробництва також й тим, що у ньому частина продукції використовується на власні потреби, тому обсяг реалізованої продукції зазвичай є меншим, ніж виготовленої. Для оцінки діяльності с/г підприємств використовуються багато специфічних показників: врожайність, продуктивність худоби, жирність молока тощо</p>
<p>Порівняно з промисловістю у с/г більше однотипних підприємств, які здійснюють виробництво приблизно в однакових природно-кліматичних умовах. Тому на відміну від промислових підприємств існує потреба більш широкого застосування міжгосподарського порівняльного аналізу, що дозволяє більш точно оцінювати результати господарської діяльності та здійснювати ранжування</p>

Вплив галузевих особливостей

Управлінський аналіз	
Мета	<p>Дослідження механізму досягнення максимального прибутку та підвищення ефективності господарювання; розробка важливих питань конкурентної політики с/г підприємства та програм його росту на перспективу; обґрунтування управлінських рішень щодо досягнення конкретних виробничих цілей</p>
Суб'єкти	<p>Різноманітні організаційні структури внутрішньогосподарського управління та окремі особи, які відповідальні за проведення аналізу: лабораторії, бюро, групи, бухгалтерія, відділи, менеджери, а також зовнішні консультанти в системі проведення аналізу</p>
Джерела інформації	<p>Бухгалтерська (фінансова та управлінська), податкова, статистична (Основні показники господарської діяльності фермерського господарства, малого підприємства у с/г, форма 2-ферм (річна), Анкета для с/г підприємства, форма 2К-С (квартальна), Посівні площі с/г культур під урожай 20__ року, форма 4-сг (річна), наявність с/г техніки в с/г підприємствах, форма 10-мех (річна), Реалізація с/г продукції, форма 21-заг (річна), Стан тваринництва, форма 24 (річна), Звіт про виробництво продукції тваринництва та кількість с/г тварин, форма 24-сг (місячна), Звіт про площі та валові збори с/г культур, плодів, ягід та виноград, форма 29-сг (річна), Звіт про збирання врожаю с/г культур, форма 37-сг (місячна), Звіт про основні економічні показники роботи с/г підприємств, форма 50-сг (річна) тощо), виробнича звітність, дані первинного обліку, нормативно-довідкова інформації (Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств), актив інвентаризації та внутрішнього аудита. Переважно є комерційною таємницею</p>
Завдання	<p>Визначення місця підприємства на ринку с/г продукції; аналіз ресурсних можливостей збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції за рахунок підвищення ефективності використання основних факторів виробництва: землі, засобів, предметів праці та праці; прогнозування результатів виробництва та реалізації продукції та шляхів їх прискорення; обґрунтування рішень щодо удосконалення асортименту та якості продукції; інформаційне забезпечення розробки політики та стратегії управління витратами та ціноутворенням; аналіз взаємозв'язку між обсягами реалізації продукції, витратами та прибутком у системі управління беззбитковості діяльності тощо</p>

Рис. 3. Окремі особливості методики управлінського аналізу діяльності сільськогосподарського підприємства*

*Джерело: [1, с. 142; 8, с. 47-48; 11, с. 28-30; 17, с. 38-42].

підвищення ефективності функціонування підприємства при наступному прийнятті рішень. Управлінський аналіз є частиною економічного аналізу та управлінського обліком-аналітичного комплексу, функцією управління, інтегрований з управлінським обліком та призначений для забезпечення інформаційних потреб керівництва в аналітичній інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Формування конкурентного ринку у сільському господарстві та потреба в ефективному управлінні сприяють створенню в крупних агрохолдингах, які формуються за типом вертикально інтегрованих структур, спеціальних служб та відділів, які займаються аналітичною роботою. Як правило, спеціалісти даних відділів зустрічаються з проблемами організації системи управлінського аналізу та адаптації сучасних інструментів до специфіки діяльності сільськогосподарських та агропромислових підприємств. Даний факт вимагає підготовки спеціалістів у сфері управлінського аналізу діяльності підприємств різних галузей національної економіки та підтверджує, що управлінський аналіз є самостійним видом професійної діяльності.

Багатогранність управлінського аналізу потребує подальшого удосконалення теоретико-методологічних та організаційно-практичних засад даного виду економічного аналізу з врахуванням галузевих особливостей, потреб управління та можливостей сучасного програмного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Беляева М. Е. Управленческий анализ границ прибыльности деятельности организаций розничной торговли : дис. ... кандидата эконом. наук : 08.00.12 / Беляева Мария Евгеньевна. – М., 2014. – 168 с.
2. Бороненкова С. А. Управленческий анализ : учеб. пособ. / С. А. Бороненкова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 207 с.
3. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва : монограф. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 384 с.
4. Вахрушина М. А. Управленческий анализ : учеб. пособ. [для студ. по спец. «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»] / М. А. Вахрушина. – [6-е изд., испр.]. – М. : Омега-Л, 2010. – 399 с.
5. Волкова О. Н. Управленческий анализ : учеб. / О. Н. Волкова. – М. : ТК Велби, изд-во Проспект, 2007. – 304 с.
6. Волошина-Сідей В. В. Механізм управління витратами операційної діяльності на підприємствах харчової промисловості : дис. ... кандидата эконом. наук : 08.00.04 / Волошина-Сідей Вікторія Вадимівна. – Миколаїв, 2016. – 192 с.
7. Гайдаєнко О. М. Управлінський аналіз : навч. посіб. / О. М. Гайдаєнко, Н. С. Шевчук. – Одеса : ОНЕУ, ротاپринт, 2015. – 151 с.
8. Ермакова Н. А. Современные методы управленческого анализа и особенности их использования на предприятиях агропромышленного комплекса / Н. А. Ермакова, Я. Р. Сибгатуллина // Экономический анализ: теория и практика. – 2014. – Вып. 14 (365). – С.46-54.
9. Казакова Н. А. Управленческий анализ в различных отраслях : учеб. пособ. / Н. А. Казакова. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 288 с.

10. Козлюк Н. В. Теория и методология формирования управленческих и налоговых элементов учетно-аналитического комплекса сельскохозяйственных предприятий : дис. ... доктора эконом. наук : 08.00.12 / Козлюк Наталия Васильевна. – Орел, 2013. – 328 с.
11. Кундиус В. А. Управленческий анализ деятельности предприятий агропромышленного комплекса : учеб. пособ. / В. А. Кундиус. – М. : КНОРУС, 2016. – 392 с.
12. Любушин Н. П. Экономический анализ : учеб. / Н. П. Любушин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 576 с.
13. Маркарьян Э. А. Управленческий анализ в отраслях : учеб. пособ. / Э. А. Маркарьян, С. Э. Маркарьян, Г. П. Герасименко. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М. : КНОРУС, 2016. – 304 с.
14. Никифорова Н. А. Управленческий анализ : учеб. [для магистров] / Н. А. Никифорова, В. Н. Тафинцева ; под ред. Н. А. Никифоровой. – М. : Юрайт, 2013. – 442 с.
15. Парасій-Вергуненко І. Аналіз операційної діяльності підприємства: проблеми та перспективи подальших досліджень / І. Парасій-Вергуненко // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. : міжнар. зб. наук. пр. – 2016. – Вип. 2. – С. 107-115.
16. Попова Л. В. Современный управленческий анализ. Теория и практика контроллинга : учеб. пособ. / Л. В. Попова, Т. А. Головина, И. А. Маслова. – М. : Дело и Сервис, 2006. – 272 с.
17. Пошелюк Л. А. Организация и методика управленческого учета и анализа в сельскохозяйственных организациях : дис. ... кандидата эконом. наук : 08.00.12 / Пошелюк Людмила Алексеевна. – Ростов-на-Дону, 2012. – 234 с.
18. Риполь-Сарагоси Ф. Б. Основы финансового и управленческого анализа : учеб. пособ. / Ф. Б. Риполь-Сарагоси. – М. : ПРИОР, 2000. – 224 с.

Serhiy Rylieiev, Ph.D,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,
Chernivtsi

MANAGEMENT ANALYSIS IN THE ACCOUNTING AND ANALYTIC COMPLEX OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Summary

Having analyzed previous domestic and foreign researches we can understand the notion "managerial analysis". The author develops the key components of managerial analysis with the help of systematic approach. Much attention is paid to understanding of management as a part of managerial accounting and analytical complex and taking tactical and strategic managerial decisions. The peculiarities of organizational and methodological aspects of managerial analysis are described in the article.

There are numerous reasons to make further researches because there is the need to provide effective system of managerial analysis of agricultural enterprises. It'll help to provide information management solutions for optimal strategic perspective.

Keywords: analysis, economic analysis, management, managerial accounting, analytical complex, information support, peculiarities of agricultural area, agriculture.

References:

1. Belyaeva, M.E. (2014). *Managerial analysis of the profitability boundaries of the activities of retail organizations*. PhD dissertation, Accounting, Statistics. Financial University under the Government of the Russian Federation, Moscow (in Russ.).
2. Boronenkova, S.A. (2003). *Upravlencheskiy analiz* [Management analysis]. *Finansy i statistika*, Moscow, 207 p. (in Russ.).

3. Bruhans'kyi, R.F. (2014). *Oblik u systemi strategichnogo menedgmentu agrarnogo pidpriemnyctva*. [Accounting and analysis of the strategic management of the agricultural business]. TNEU, Ternopil', 384 p. (in Ukr.).
4. Vahrushina, M.A. (2010). *Upravlencheskiy analiz* [Management analysis], 6th ed. Omega-L, Moscow, 399 p. (in Russ.).
5. Volkova, O.N. (2007). *Upravlencheskiy analiz* [Management analysis]. Prospect, Moscow, 304 p. (in Russ.).
6. Voloshina-Sidey, V.V. (2016). *Cost management mechanism operating in the food industry*. PhD dissertation, Economics and Enterprise Management. Odessa National Academy food technology, Odessa (in Ukr.).
7. Gaydaenko, O.M., Shevchuk, N.S. (2015). *Upravlins'kiy analiz* [Management analysis]. Odessa, 151 p. (in Ukr.).
8. Ermakova, N.A. Sibgatulina, Ya.R. (2014). Modern methods of management analysis and the peculiarity of their use at enterprises of the agro-industrial complex. *Ekonomicheskii analiz: teoriya i praktika* [Economic Analysis: Theory and Practice], vol. 14 (365), pp. 41–45 (in Russ.).
9. Kazakova, N.A. (2011). *Upravlencheskiy analiz v razlichnykh otraslyah* [Managerial analysis in various industries]. INFRA-M, Moscow, 288 p. (in Russ.).
10. Kozluk, N.V. (2013). *Theory and methodology of the formation of managerial and tax elements of the accounting and analytical complex of agricultural enterprises*. PhD dissertation, Accounting, Statistics. State University – educational-research and production complex, Orel (in Russ.).
11. Kundius, V.A. (2016). *Upravlencheskiy analiz deyatel'nosti predpriyatiy agropromyshlennogo kompleksa* [Managerial analysis of the activities of enterprises of the agro-industrial complex]. KNORUS, Moscow, 392 p. (in Russ.).
12. Lubushin, N. P. (2011). *Ekonomicheskii analiz* [Economic analysis], 3d ed. UNITI-DIANA, Moscow, 576 p. (in Russ.).
13. Markar'yan, E.A., Markar'yan, S.E., Gerasimenko, G.P. (2016). *Upravlencheskiy analiz v otraslyah* [Management analysis in industries], 3d ed. KNORUS, 304 p. (in Russ.).
14. Nikiforova, N.A., Tafinceva, V.N. (2013). *Upravlencheskiy analiz* [Management analysis]. Urayt, Moscow, 442 p. (in Russ.).
15. Parasiy-Vergunenko, I. (2016). Analysis of operating activity: problems and prospects for future research. *Institut buhgalterskogo obliku, kontrol' ta analiz v umovah globalizacii* [Institute of Accounting, control and analysis in the context of globalization], vol. 2, pp. 107-115 (in Ukr.).
16. Popova, L.V., Golovina, T.A., Maslova, I.A. (2006). *Sovremenniy upravlencheskiy analiz. Teoriya i praktika kontrolinga* [Modern management analysis. Theory and practice of controlling]. Delo I Servis, Moscow, 272 p. (in Russ.).
17. Posheluk, L.A. (2012). *Organization and methodology of management accounting and analysis in agricultural organizations*. PhD dissertation, Accounting, Statistics. Don State Agrarian University, Rostov-na-Donu (in Russ.).
18. Ripol'-Saragossi, F.B. (2000). *Osnovy finansovogo i upravlencheskogo analiza* [Fundamentals of financial and management analysis]. PRIOR, 224 p. (in Russ.).

